

РОЗРОБКА ЕЛЕКТРОННОЇ БІБЛІОТЕКИ

Далека В.Д., Чухлатий Ю.А.

Національний технічний університет

«Харківський політехнічний інститут», м. Харків

Сучасні бібліотеки – не тільки сховища паперових документів, це і власники електронних ресурсів. Інформаційні Internet-технології у бібліотеках розвиваються у двох напрямках: надання доступу до електронних каталогів бібліографічних даних та створення власних інформаційних Web-сайтів. Технології, які використовуються при створенні сайтів, суттєво розширюють можливості бібліотечного сервісу, скорочують час пошуку потрібної інформації в поєднанні із зручністю та збільшенням ефективності використання часу користувачів.

Вимоги до розроблюваного Web-сайту бібліотеки визначаються його подвійним призначенням: як сервіс обслуговування користувачів та сервіс роботи бібліотекаря. Для користувача має бути забезпечена можливість його реєстрації в бібліотеці, пошуку книги по назві, прізвищу автора, ключовим словам, перегляд вмісту книги, що знайдена, та її замовлення у бібліотеці. Результати пошуку треба видавати в лексикографічному порядку. Для бібліотекаря – обробка запитів користувачів та моніторинг потоку книг.

Аналіз можливостей наявних розробок дозволив з'ясувати таке: частина сайтів, що діють, не дозволяють створювати новий обліковий запис користувача, інша частина не має пошукової системи із висунутими вимогами і жоден з сайтів не передбачає замовлення книги. Більша частина сервісів виконує роль файлових сховищ з можливістю пошуку файла (книги) та його копіювання, що, до речі, порушує авторські права. До слова, на тепер в Україні налічується близько 250 електронних бібліотек і тільки 80 з них є безкоштовними.

Розроблений сайт складається з таких розділів: каталог книг, особистий кабінет, новини бібліотеки. В розділі «Каталог книг» всі користувачі можуть переглянути каталог наявних у бібліотеці книг, отримати стислу інформацію про обрані. Реалізовані пошук та сортування книг за параметрами, що обираються користувачем. Можна замовити книгу у бібліотеці, але для цього необхідно зареєструватися і увійти на сайт під своїм обліковим записом. Гості замовити книгу не мають можливості. Сервіс «Особистий кабінет» складається з трьох різновидів особистого кабінету відповідно до рівня користувача (адміністратор, бібліотекар або читач), які відрізняються наданими можливостями. Користувач, використовуючи свій особистий кабінет, має можливість замовити книги, переглянути список книг, що раніше були замовлені, що вже видані, а також штрафи за неповернені своєчасно книги. Адміністратор у своєму особистому кабінеті має функції для редагування бази книг, створення, редагування, видалення новин, та створення, видалення та блокування користувачів. В системі забезпечено облік доступних книг, зберігання даних про користувачів та видані книги, врахування штрафів за затримку повернення книг, що знімає з бібліотекаря певні обов'язки.